

Open brief.
31-12-2025

Betreft: Warmtenet Muiderberg
Reactie op de 2 brieven van het Warmtebedrijf Muiderberg BV (van dhr. J. Meijer).

Gemeente ref.: Zaak 1487286
Onze ref.: Samenvatting en reactie
Van: Ron Slockers en Jos Engelen.

Geachte lezers,

Wij begrijpen dat onze boodschap over het Warmtenet Muiderberg als zeer teleurstellend wordt ervaren door al die mensen die snel van het gas af willen. Juist daarom doen we zoveel moeite om te laten zien waarom het hier geen goed plan betreft volgens ons.

De energietransitie is helaas ingewikkelder dan menigene veronderstelt. Om elk misverstand te voorkomen: we verzetten ons niet tegen de energietransitie, maar wijzen erop dat hierbij de realiteit niet uit het oog mag worden verloren en dat onrealistische plannen deze transitie schaden en niet bevorderen.

In bovenstaand kader zonden wij u op 8 december 2025 een open brief over door ons voorziene structurele tekorten bij het Warmtenet Muiderberg.

Hierop ontvingen wij een tweetal reacties van het Warmtenet Muiderberg waarop wij bij deze dan weer reageren. Hier eerst kort de samenvatting van onze uitgebreide reactie die u als bijlage aantreft.

- 1 Een warmtenet is niet geschikt voor Muiderberg omdat het een uitgestrekt dorp is met alleen laagbouw (op 1 gebouw na). Dat leidt tot energieverlies.
- 2 Door die uitgestrektheid zijn de aanlegkosten bijzonder hoog.
- 3 Verder is er geen hoge temperatuur (rest)warmte van industriële processen beschikbaar.
- 4 De Aquathermie warmtewinst is klein in vergelijking met het bovenstaande.
- 5 Als gevolg daarvan moet de warmte zelf worden opgewekt met centrale warmtepompen, hetgeen de nodige kosten met zich meebrengt voor de benodigde elektriciteit.
- 6 Die extra elektra moet fossiel worden opgewekt omdat er nog volstrekt onvoldoende hernieuwbare bronnen aanwezig zijn in Nederland.
- 7 Er wordt door het warmtebedrijf geen rekening gehouden met te verwachten energiebelastingen.
- 8 Een zakelijke rente van slechts 3,5 % is onrealistisch laag.
- 9 De post voor andere exploitatiekosten wordt in het geheel niet benoemd.
- 10 De ISDE en WIS subsidies (samen 15 miljoen) bedragen 40% van de ongeveer 37 miljoen die benodigd zijn. Zelfs dan is er geen sluitende begroting.

Ons lijkt het daarom niet verstandig als de gemeente Gooise Meren bankgaranties gaat geven voor dit plan dat toch al erg leunt op subsidies en fiscale voordelen.

Met vriendelijke groet,

Ron Slockers
Jos Engelen

ronslockers@gmail.com
Muiderberg, 31-12-2025

Dan onze uitgebreide reactie.

In een vorige open brief aan de gemeente en andere betrokken partijen spraken wij onze zorgen uit over de door ons voorziene structurele tekorten bij het Warmtenet. Wij onderbouwden onze visie met een Excel spreadsheet met berekeningen, makkelijk in te voeren variabele gegevens en een uitgebreide toelichting.

De eerste reactie van het Warmtenet gaat helemaal niet in op onze cijfers maar zegt het volgende erover:

In de aangehaalde financiële analyse worden aannames en cijfers gebruikt die niet overeenkomen met de actuele plannen, contractvormen en subsidiebeschikkingen van Warmtenet Muiderberg. Daardoor ontstaat een beeld van de businesscase dat wij niet herkennen. Deze cijfers zijn bij ons bekend en worden transparant gedeeld met gemeente en inwoners; wij lichten ze desgewenst graag toe.

Hoewel hier gesteld wordt dat zij hun cijfers transparant delen met de gemeente en de inwoners hebben wij (en de overige inwoners) die cijfers nooit gekregen of kunnen vinden op hun website. Dat onze aannames niet altijd overeenkomen met hun cijfers is dan logisch. Wij zijn in de toelichting duidelijk over onze aannames.

Vervolgens volgen hun argumenten vóór het Warmtenet:

Daarnaast is het warmtenet een duurzame keuze die Muiderberg helpt om stap voor stap van aardgas af te gaan. Door warmte collectief op te wekken en te distribueren, wordt de elektriciteitsvraag gespreid en beheersbaar. Daarmee worden de nadelen van netcongestie, die bij grootschalige inzet van individuele warmtepompen steeds zichtbaarder worden, juist voorkomen.

Het voorgestelde warmtenet is niet duurzaam. Het verspilt kostbare energie door de verliezen die op treden bij het transport van warmte (door hen zelf op 15% begroot). We moeten juist op alle fronten zuiniger omgaan met energie en het niet weg laten lekken in de grond zonder dat we die warmte terug kunnen winnen. Iedereen hamert terecht op isoleren, maar hier wordt een groot warmtelek gecreëerd.

De elektriciteitsvraag wordt niet gespreid maar juist scherp omhoog geschroefd als iedereen in het dorp van het gas af gaat zonder dat die transitie zorgvuldig gepland en ingepast is in de benodigde aanpassingen aan de overige infrastructuur (elektriciteitsnet). Opnieuw gaat het Warmtenet niet in op onze vraag waar die elektriciteit vandaan moet komen als er geen zon of wind is. Zelfs als die er wel zijn, wordt in Nederland nu nog lang niet voldoende hernieuwbare energie opgewekt. Tekorten moeten daarom nog steeds (en nog lang zo) worden opgeheven door fossiel gestookte elektriciteitscentrales.

Bij volledig individuele oplossingen komen bovendien aanzienlijke maatschappelijke kosten kijken: verzwaring van het elektriciteitsnet, extra piekbelasting en publieke investeringen die door iedereen worden betaald – ook door mensen die daar zelf geen direct voordeel van hebben. Een collectief warmtenet beperkt deze kosten en maakt de energietransitie efficiënter en eerlijker.

Individuele warmtepompen kunnen stap voor stap geplaatst worden juist bij huizen (nieuw of na verbouw) die daar het meest geschikt voor zijn, te weten erg goed geïsoleerd en met vloerverwarming. Daar hoeft het verwarmingswater niet naar 70 of 80 graden maar naar bijvoorbeeld 40 graden gebracht te worden. Dat verbetert de COP aanzienlijk. De verzwaring van het elektriciteitsnet puur als gevolg van het inschakelen van private warmtepompen kan voorkomen worden door die warmtepomp door een gasmotor te laten aandrijven zolang er nog onvoldoende schone elektra is (en nog geen verzaamd net). Die gasmotor kan in een geavanceerd systeem ook elektriciteit voor je opwekken als je zonnepanelen het 's avonds laten afweten (en daarmee ook al overbelasting van het elektra- net

helpen voorkomen). Dit wordt (micro) Warmte Kracht Koppeling genoemd. Het voordeel hiervan is dat de warmte van de kleine gasmotor vrijkomt daar waar die warmte juist nodig is (in het eigen systeem en dus niet in de grote Centrale). Dit is slechts een heel korte schets van toekomstige mogelijke oplossingen.

De meeste netverzwaringen zijn overigens nodig vanwege de onbalans bij levering van zon en wind energie. We hebben al een elektriciteit- en gasnet. Een warmtenet erbij is erg duur in aanleg en exploitatie. Dit ook omdat ons warmtenet in Muiderberg niet gebruik kan maken van restwarmte die vrij komt bij een aantal industriële processen. Dit is een cruciaal verschil met reeds bestaande stadsverwarmingen die dat wel doen. Warmte opwekken – zelfs met warmtepompen - kost energie en dus geld. Bovendien leunt het Warmtenet wel erg op hoge subsidies (we komen daarop terug).

Wij nodigen iedereen die vragen heeft of zich zorgen maakt uit om met ons in gesprek te blijven. De komende periode organiseren wij informatiebijeenkomsten en is er ruimte voor toelichting en dialoog. De energietransitie is complex – juist daarom kiezen wij in Muiderberg bewust voor een duurzame, collectieve en betaalbare aanpak.

Die dialoog is helaas ver te zoeken. De inwoners die komen op zulke avonden uit idealistische overwegingen (we gaan van het gas af!) willen gewoon net als de mensen van het Warmtenet onze vraag waar die elektriciteit vandaan moet komen niet horen en niet bespreken. Ook als wij erop wijzen dat Muiderberg gezien zijn laagbouw en uitgestrektheid niet geschikt is voor een warmtenet wordt daar niet op ingegaan (zie het Enber rapport).

De tweede reactie van het Warmtenet komt er snel achteraan, daartoe beleefd aangespoord door de Stichting Hart-voor-Muiderberg.

Hieruit blijkt dat men ook nu niet bereid is inzicht te geven in al hun cijfers. Er worden zaken genoemd als tijdsgebonden factoren, indexaties, trends en subsidies (o.a. SDE++) waar wij geen rekening mee zouden houden, zonder enige verdere toelichting. Overigens is de ISDE subsidie wel meegenomen in het Excel sheet. Daar staat ook duidelijk vermeld dat de gebruikte formules op verzoek zullen worden toegezonden. Het scherm is beveiligd (afgeschermd) om te voorkomen dat iemand bewust of onbewust veranderingen kan aanbrengen. Niemand heeft om die formules gevraagd, maar ze blijven beschikbaar.

Ook wordt gezegd dat er 50 tot 100 variabelen meespelen in het business plan. Dat is wel heel veel, maar gaan ze veel invloed hebben?

Wat je wilt weten is:

- Zijn er extra inkomsten te verwachten?
- Zijn de kosten te verlagen?
- Zijn er nog niet genoemde kostenposten – met name overige exploitatiekosten?

In dit verband is het vreemd dat er op sommige punten wordt ingegaan, maar dat aan een zeer belangrijke post die door ons niet kan worden ingevuld totaal wordt voorbijgegaan, te weten de overige exploitatiekosten voor energiegebruik voor aquathermie, lonen, afschrijvingen etc. Warmte- en andere pompen draaien geen 30 jaar zonder onderhoud of vervanging.

Dan puntsgewijs hun punten.

De verschillen tussen Warmtenet en ons sheet voor de kosten voor een deelnemer aan het warmtenet of een gasgebruiker zijn te klein om hier uitgebreid op in te gaan.

Wel wordt terecht gesteld de ACM maximale waarden die wij gebruikten voor 2026 anders liggen.

Punt 1. Zoals ook boven gememoreerd zijn de aangegeven vaste kosten tarief niet max ACM, maar wel het door het warmtebedrijf gecommuniceerde tarief. Geen aanpassing dus.

Hier tonen wij de verschillen:

<https://www.consuwijzer.nl/warmtetarieven-checker>

Uw warmteleverancier mag u deze kosten vragen:

vastrecht: maximaal € 615,66 per jaar (2025: € 577,48)

verbruik: € 40,97 per GJ. (2025: € 43,79)

Deze prijzen zijn inclusief btw.

Punt 2. De opbrengst wordt € 36,19 ex BTW en € 476,03 ex BTW per GJ/Aansluiting per jaar (basisbedrag /1,21).

Het warmtenet gaat er van uit dat ze alleen BTW hoeven te betalen en geen energiebelasting. In de toelichting op het sheet laten we duidelijk weten te verwachten dat er energiebelasting zal moeten worden betaald. Wij zijn geen fiscalisten en die zaak ligt behoorlijk gecompliceerd hebben we gemerkt:

<https://fiscaliade.nl/actualiteit/aanleg-warmtenet-warme-fiscale-acties-vereist/>

Bij alle aandachtspunten onderaan staat

De exploitant van een warmtenet krijgt te maken met energiebelasting. Houd hier rekening mee.

Kijk maar eens op uw eigen energierekening hoe hoog de overheidsheffingen wel niet zijn op gas en elektriciteit: Ruwweg de helft, al gaat daar (nu nog) weer een fikse “vermindering energiebelasting” af. Warmtenetten hoeven soms geen energiebelasting te betalen (omdat ze anders onbetaalbaar zijn) maar dan gaat het meestal om restwarmte.

Maar net als het salderen bij de zonnepanelen verdwijnt omdat de Staat de inkomsten niet kan missen, en de fiscale voordelen voor de elektrische auto's verdwijnen zal de Staat – als iedereen op een warmtenet over zou gaan – die inkomsten teveel gaan missen en dus weer gaan heffen! Hoewel wij in het spreadsheet voorlopig maar invullen dat het Warmtenet 70% van de inkomsten mag houden in de toekomst, toch vinden we dat zelf hoog. Slechts zo'n 9% energiebelasting (de rest is BTW) lijkt ons echt optimistisch.

Wie het wel weet mag het echter zeggen.

Punt 3. De COP is in de businesscase voor de warmtepomp 3,3. Dit is volgens ons Deense ingenieursbureau dat uitgebreide ervaringscijfers heeft overlegd van vergelijkbare installaties, en Kelvin, een conservatieve inschatting. Zeker als we in ogenschouw nemen dat we nog optimalisaties willen doorvoeren met grootte van de thermische buffer, die waarschijnlijk een positief effect heeft op de COP, op de stroomprijs en het vermijden van elektriciteitsverbruik op piekmomenten (belangrijk voor de netbeheerder). In de uitvraag naar leveranciers van de opwekcentrale is de efficiency van de installatie ook een belangrijk onderdeel. Overigens is de COP daarin niet de enige parameter die belangrijk is. Te zijner tijd zullen we updates geven over de te verwachten performance van het beoogde systeem. En het effect op de businesscase.

Als er warmtepompen bestaan die - gebruikmakend van Aquathermie – met water van zo'n 20 graden met een COP van 3,3 water van 70 graden kunnen leveren dan horen we dat graag. Het moet dan geen probleem zijn daar een grafiekje van te laten zien.

Punt 4. De netto-investering in de businesscase is nu ingeschat op ca € 25mio. Dit is de verwachte netto-investering (incl. WIS).

Goede informatie. We leiden daar uit af dat de bouwkosten gestegen zijn naar ongeveer 37 miljoen aangezien de WIS maximaal 30% bedraagt naar wij weten. Maar daarom hadden we die posten nu juist wel benoemd maar open gelaten.

Punt 5. In de businesscase rekenen we met een rente van 3,5%.

De inflatie in bv. 2024 was 3,3 %. Wij zitten niet in het bankwezen, maar 3,5 % rente lijkt ons erg laag.

Als onroerend onderpand is een warmtenet bijzonder weinig waard. Bij het niet nakomen van financiële verplichtingen zijn andere partijen alleen geïnteresseerd in overname als ze de boedel voor een schijntje kunnen bemachtigen.

Als de Gemeente een lening garandeert heeft dat zeker een verlagende invloed op de rente, maar dan moet het Warmtenet niet failliet gaan want anders moet het hele nog uitstaande bedrag worden betaald aan de bank door de Gemeente. Om dat te voorkomen moeten de deelnemers eventuele tekorten dus aanvullen of de gemeente moet dat doen, hetgeen weer een subsidie zou zijn. En dat ooit voor alle wijken in Gooise Meren?

Als wij dan tot slot van ons betoog de individuele ISDE subsidie van 3775 euro per aansluiting (dus maal 850 deelnemers) en de WIS subsidie van ongeveer 11,7 miljoen bij elkaar op tellen is dat afgerond 15 miljoen subsidie op een investering van waarschijnlijk 37 miljoen.

Dit is 40 % van het geheel. Daarnaast hoopt men vrijgesteld te blijven van energibelasting op warmte. Dit soort fiscale bevoordeling is niet letterlijk hetzelfde als subsidie maar ook die kost de Nederlands gemeenschap geld.

Ondanks bovenstaande subsidies en het fiscale voordeel van geen energibelasting krijgt het Warmtebedrijf de begroting niet rond als er rekening gehouden wordt met de nog onbenoemde exploitatiekosten.

000